

Sygn. akt III AUa 2337/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Kolonko
Sędziowie	SSA Antonina Grymel SSO del. Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. N. (A. N.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji ubezpieczonego A. N.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

z dnia 13 września 2018 r. sygn. akt IV U 317/18

1. zmienia zaskarżony wyrok wraz z poprzedzającą go decyzją organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu A. N. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2021 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz ubezpieczonego A. N. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

/-/SSO del. P. Bogacińska - Piątek /-/SSA A. Kolonko /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2337/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w C. odmówił ubezpieczonemu A. N. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017r., poz. 1383) w związku z art. 58 tej ustawy wskazując, że orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 10 stycznia 2018r. ubezpieczony został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy do dnia 31 stycznia 2021r., przy czym niezdolność ta istnieje od 15 lutego 2011r. Ubezpieczony posiada 27 lat, 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednakże nie wykazał 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Z uwagi na powyższe nie przysługuje mu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. Wniósł o jej zmianę i przyznanie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Stwierdził, że organ rentowy źle obliczył jego okresy składkowe i nieskładkowe albowiem w okresie 10 lat przed złożeniem wniosku o rentę pracował przez okres ponad 6 lat.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 13 września 2018r., sygn. akt IV U 317/18 Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie i orzekł o kosztach pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu przez adwokata z urzędu.

Sąd Okręgowy ustalił, że:

A. N. urodził się w dniu (...) Ubezpieczony posiada kwalifikacje malarza budowlanego.

W dniu 14 grudnia 2017r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia. Lekarz orzecznik orzeczeniem z dnia 10 stycznia 2018r. uznał ubezpieczonego za całkowicie niezdolnego do pracy od 15 lutego 2011r. do 31 stycznia 2021r.

Ubezpieczony posiada 27 lat, 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym w 10-leciu przed dniem złożenia wniosku o rentę 4 lata, 10 miesięcy i 18 dni, a w 10-leciu przed dniem powstania całkowitej niezdolności do pracy 2 lata, 10 miesięcy i 24 dni.

U ubezpieczonego rozpoznaje się kardiomiopatię zastoinową NYHA III, zespół metaboliczny, cukrzycę typu 2, nadciśnienie tętnicze, HLP, dnę moczanową. W dniu 15 lutego 2011r. A. N. był hospitalizowany z powodu niewydolności krążenia i od tego dnia posiada dokumentację medyczną wskazującą na całkowitą niezdolność do pracy. Jednakże mimo braku dokumentacji medycznej sprzed dnia 15 lutego 2011r., opis stanu zdrowia ubezpieczonego w tym dniu wskazuje, że przez okres 6 miesięcy przed tym dniem ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy z powodu rozwijających się zaburzeń krążenia.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie bowiem ubezpieczony nie posiada 30-letniego okresu składkowego, a w 10-leciu przed dniem złożenia wniosku oraz w 10-leciu przed powstaniem niezdolności do pracy, także częściowej, nie posiada 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego (przed powstaniem częściowej niezdolności do pracy, tj. w okresie od 15 sierpnia 2000r. do 14 sierpnia 2010r. okres ten wynosi 2 lata, 10 miesięcy i 25 dni). Zatem nie spełnia warunków z art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Nadto Sąd I instancji stwierdził, że organ rentowy prawidłowo zaliczył okresy pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez odwołującego.

O kosztach zastępstwa procesowego pełnomocnika ubezpieczonego ustanowionego z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 15 ust. 2 w związku z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016r., poz. 1714).

Powyższy wyrok w całości apelacją zaskarżył ubezpieczony. Rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 57 ust. 1 w związku z art. 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu sprzed 23 września 2011r. poprzez uznanie, że ubezpieczony nie spełnia łącznych warunków koniecznych do uzyskania prawa do renty;
- art. 58 ust. 3 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez niezastosowanie art. 58 ust. 3 i stwierdzenie, że odwołujący się nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2.

Ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony powołał się na treść art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazał, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje od dnia spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia prawa. Wskazał także na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006r., I UZP 5/05 i podał, że jego zdaniem powinien on skorzystać z dobrodziejstwa tej uchwały.

Ponadto według ubezpieczonego sporne było, czy w sprawie przyznania świadczenia nie zachodzą przesłanki zastosowania art. 58 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Na rozprawie w dniu 18 stycznia 2019r. pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu ubezpieczonemu w postępowaniu apelacyjnym i oświadczył, że nie zostały one opłacone w części, ani w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia stanu faktycznego dokonane przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne. Rację ma natomiast skarżący, że Sąd I instancji naruszył przepisy prawa materialnego, tj. art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748).

Niespornym jest, że A. N. został uznany przez lekarza orzecznika ZUS za całkowicie niezdolnego do pracy od 15 lutego 2011r. do 31 stycznia 2021r. Ubezpieczony na dzień 30 listopada 2017r. legitymował się okresem 27 lat, 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem całkowitej niezdolności do pracy A. N. posiadał 4 lata, 10 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd I instancji uznał, że warunkiem przyznania prawa do renty było wykazanie co najmniej pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy lub przed złożeniem wniosku o świadczenie (art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 i art. 58 ust. 2 ustawy) albowiem A. N. nie wykazał trzydziestoletniego okresu składkowego, o którym mowa w art. 58 ust. 4 ustawy emerytalno-

rentowej. Niespornie A. N. nie wykazał co najmniej pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy i przed złożeniem wniosku. Jako osoba legitymująca się ponad dwudziestopięcioletnim okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 57 ust. 2 ustawy nie był zobowiązany do wykazania, że jego niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów – z mocy art. 57 ust. 2 ustawy.

Należy mieć na uwadze, że przepis art. 58 ust. 4 został dodany przez ustawę z 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 187, poz. 1112), która weszła w życie z dniem 23 września 2011r. Do uprawnień do renty, osób całkowicie niezdolnych do pracy od tej daty uchwala Sąd Najwyższy z dnia 23 marca 2006r., I UZP 5/05, na którą powołał się apelujący, nie może być stosowana, albowiem nastąpiła zmiana stanu prawnego.

Powyższe nie oznacza jednak, że A. N. nie spełniał warunków do prawa do renty. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. Z kolei po myśli art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Przepis art. 100 ust. 1 ustawy w ogóle nie nawiązuje do daty zgłoszenia wniosku. Natomiast data zgłoszenia wniosku decyduje o wypłacie świadczeń. W tym miejscu należy przypomnieć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 stycznia 2001r., sygn. II UKN 136/00 (OSNP 2002, Nr 18, poz. 44), które akceptuje Sąd Apelacyjny, iż data zgłoszenia wniosku o świadczenie nie jest istotna dla ustalenia daty powstania prawa do tego świadczenia. Wprawdzie pogląd ten został wyrażony na tle wykładni art. 76 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, ale zachowuje on aktualność także w obecnym stanie prawnym.

Zatem należało zbadać, czy A. N. spełniał przesłanki do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy przed zmianą przepisów, tj. przed 23 września 2011r. Wyżej już podniesiono, że przepis art. 58 ust. 4 ustawy emerytalno-rentowej wszedł w życie z dniem 23 września 2011r. A. N. stał się całkowicie niezdolny do pracy 15 lutego 2011r. W konsekwencji ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do prawa do renty. Wynika to z tego, że nie musiał wykazać, iż posiadał trzydziestoletni okres składkowy (z uwagi na brak 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych przed powstaniem niezdolności do pracy), gdyż w dniu 15 lutego 2011r. nie obowiązywał jeszcze przepis art. 58 ust. 4 ustawy emerytalno-rentowej. Zaś zastosowanie miała przytaczana już uchwała Sądu Najwyższego z 23 marca 2006r., I UZP 5/05, które to orzeczenie jest aktualne w odniesieniu do oceniania uprawnień do renty osób całkowicie niezdolnych do pracy z datą jej powstania do 22 września 2011r. Z mocy art. 57 ust. 2 ustawy nie było wymogu wykazania, iż niezdolność do pracy powstała w okresach wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3 lub w ciągu 18 miesięcy od ich ustania – ponieważ A. N. posiadał ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 57 ust. 1 i 2 oraz art. 59 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 grudnia 2017r. do 31 stycznia 2021r.

W tej sytuacji bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do zarzutu naruszenia przepisu art. 58 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r., poz. 1800). Na koszty

procesu złożyły się 180 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego przed Sądem I instancji, 240 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego przed Sądem II instancji i 30 zł z tytułu opłaty od apelacji.

Wyrok został wydany na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

/-/SSO del. P. Bogacińska - Piątek /-/SSA A. Kolonko /-/SSA A. Grymel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP